

RAZVOJ EKONOMSKE MISLI

EKONOMSKI FAKULTET PODGORICA
dr JOVAN ĐURAŠKOVIĆ

PROMJENA PARADIGME

NOVE DOKTRINE KLASIČARA

MONETARIZAM

NOVA KLASIČNA MAKROEKONOMIJA

EKONOMIJA PONUDE

Savremene makreokonomske teorije

MONETARIZAM

MONETARIZAM – Milton FRIEDMAN

- Profesor na Univerzitetu u Čikagu
- Osnivač *Čikaške škole ekonomije*
- Nobelova nagrada 1976. godine
- Važniji radovi:

- Studije o kvantitativnoj teoriji novca (1956)
- Kapitalizam i sloboda (1962)
- Monetarna istorija SAD (1963)
- Uloga monetarne politike (1967)
- Ne postoji besplatan ručak (1975)
- Sloboda izbora (1980)

Milton FRIEDMAN
(1912-2006)

MONETARIZAM

- Umjesto kejnzijanskog *upravljanja tražnjom*, monetarističko *upravljanje novcem*
- **Značaj ponude novca** za određivanje:
  - *stope inflacije na dugi rok*,
  - *kretanja realnog GNP-a na kratak rok*.
- Osnov monetarističke koncepcije je kvantitativna teorija novca

---

MONETARIZAM

- Tražnja za novcem je stabilna funkcija
PERMANENTNI DOHODAK – $C = f(Y_p)$
- Ponuda novca je egzogena veličina (određuje je CB)
- **Inflacija je čisto monetarni fenomen**
- Fridman: „*produktivnost je statista u inflaciji, novac je glavni glumac*“.

MONETARIZAM

- Cilj kejnzijanaca je **puna zaposlenost**, a cilj monetarista je **stabilnost cijena**
- Monetaristi osporavaju kejnzijansku Filipsovu krivu negativnog nagiba i **konstruišu novu Filipsovu krivu**, koja ima tri bitne osobine:
  - *Adaptivna inflaciona očekivanja;*
  - *Koncept prirodne stope nezaposlenosti;*
  - *Realne, a ne nominalne nadnice.*

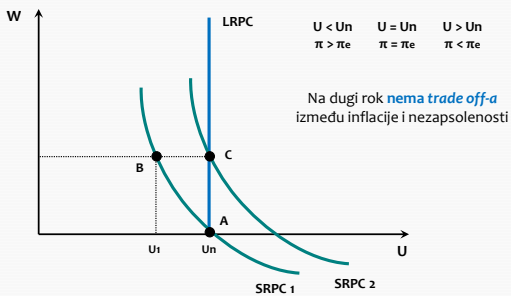

MONETARIZAM

MONETARIZAM

- Monetaristi su **protiv aktivističke monetarne politike** koja može da destabilizuje privredu
- **Problem vremenskog jaza** u djelovanju ekonomske politike

Monetarno pravilo – ponuda novca treba da raste po konstantnoj stopi u nivou 3-5% godišnje (u zavisnosti od stope rasta realnog društvenog proizvoda)

MONETARIZAM

- Kreditna politika vs. monetarna politika
- Kamatna stopa vs. ponuda novca

Monetarističko objašnjenje velike depresije – zbog deflacije od 10%, niska nominalna kamatna stopa od 2% nije relevantna, jer je realna stopa 12%...zato nema investicija!

U toku velike depresije Centralna banka SAD (FED) dozvolila bankrot više hiljada banaka. **Trebalo odlučnije koristiti operacije na otvorenom tržištu!**

MONETARIZAM

- FED je do '80-ih godina targetirao kamatnu stopu i na taj način određivao ponudu novca (*interest rate target*)
- Kritika monetarista – nominalna kamatna stopa nije relevantan indikator, djelovanje na kamatnu stopu može da destabilizuje privredu (inflatorno djelovanje)
- Zalaganje monetarista **za targetiranje ponude novca** (*monetary aggregate target*)

MONETARIZAM

- Fiskalna politika ima sporedan značaj
- Umjesto diskrecione fiskalne politike **cilj je politika uravnoteženog budžeta** (planiranje programa izdataka)
- Aktivna fiskalna politika uzrokuje **efekat istiskivanja**
- Umjesto kejnzijanskog kratkoročnog *fine tuning-a*, cilj fiskalne politike je **dugoročna efikasnost**

MONETARIZAM

- U pogledu međunarodne trgovine, monetaristi se zalažu za **fleksibilne devizne kurseve**
- Glavni uzrok privrednih fluktuacija leži u neodgovarajućim vladinim akcijama
- Privatni sektor je sam po sebi stabilan
- Stav monetarista – **privreda prepuštena samoj sebi je stabilnija, nego kada vlada upravlja njome putem diskrecione politike**

TEME	KEJNZIJANIZAM	MONETARIZAM
EKONOMSKA FILOZOFIJA	INTERVENCIJANIZAM <i>Diskreciona politika</i>	LIBERALIZAM <i>Pravila</i>
TRŽIŠTE/RAVNOTEŽA	NESTABILNO – potrebna ekonomska politika	STABILAN PRIVATNI SEKTOR – automatsko prilagodavanje
TRŽIŠTE RADA	RIGIDNE nadnice	FLEKSIBILNE nadnice
NOVAC	NE-NEUTRALAN	NEUTRALAN U DUGOM ROKU
NEZAPOSLENOST	NEVOLJNA NEZAPOSLENOST (primarni makroekonomski problem)	PRIRODNA NEZAPOSLENOST
INFLACIJA	NIJE ČISTO MONETARNI FENOMEN (sekundarnog značaja)	ČISTO MONETARNI FENOMEN (primarni ekonomski problem)
FISKALNA POLITIKA	AKTIVNA I PRIMARNA	PASIVNA I SEKUNDARNA
MONETARNA POLITIKA	DRUGORAZREDNA (ključni instrument je kamatna stopa)	PRIMARNA (ključni instrument je ponuda novca)
FILIPSOVA KRIVA	Originalna - OPADAJUĆA	Nova - VERTIKALNA
KRIVA AGREGATNE PONUDE	HORIZONTALNA/RASTUĆA	VERTIKALNA
VREMENSKI HORIZONT	KRATAK ROK	DUGI ROK

LITERATURA

Glišević, N., **Razvoj i osnove savremene ekonomske misli**,
Ekonomski fakultet Podgorica, 2004.

- *Savremena makroekonomija (str. 352-362)*

HVALA NA PAŽNJI

Kabinet: 309

E-mail: jocodj@gmail.com
